

■ Віншуем!

КАБ СЛОВА СЛУЖЫЛА ЛЮДЗЯМ

На гэтым тыдні адзначыў свой 80-гадовы юбілей старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Мікалай Чаргінец. Урачыстасць з гэтай нагоды ўчора адбылася ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. Павіншаваць юбіляра завіталі намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Васіль Жарко, першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Максім Рыжанкоў, міністр інфармацыі Алесь Карлюкевіч, намеснік міністра культуры Ірына Дрыга, прадстаўнікі Акадэміі навук, пісьменніцкай грамадскасці, у прыватнасці Мікола Мятліцкі. У святочным канцэрце для юбіляра прынялі ўдзел кампазітар Алёг Елісеенкаў, Леанід Барткевіч, гурт «СССР», Ядзвіга Паплаўская, Андрэй Разін.

Фота Кастуся ДРОБАВА.

Намесніца старшыні Саюза пісьменнікаў Беларусі **Алена СТЭЛЬМАХ** расказала карэспандэнту «Звязды»: — З Мікалаем Іванавічам вельмі прыемна працаваць. Кожны дзень я іду на работу, думаючы, што маю шчасце зносін з такім незвычайным чалавекам. Бачу, якое кола людзей яго віншуе — і з Беларусі, і з блізкага і далёкага замежжа, — гэта сведчыць пра аўтарытэт чалавека. Яго 80 гадоў — не толькі яго дата, гэта падзея для ўсёй культурнай грамадскасці. Той унёсак, які ён зрабіў у станаўленне нашай незалежнай краіны, будучы грамадскім дзеячам і будучы пісьменнікам, вельмі важны. Колькі ён стварыў кніг, каб слова служыла людзям! І зараз ён працягвае гэтую справу, будучы старшынёй Саюза пісьменнікаў.

Кажуць, што Мікалай Чаргінец унесены ў Кнігу рэкордаў Гінеса як вельмі разнапланавы дзеяч. Ён займаўся спортам, мае дасягненні ў футболе, працаваў у органах правапарадку. Ён быў і ў парламенце, Савеце Рэспублікі, 10 гадоў прадстаўляў Беларусь у ААН. Мікалай Чаргінец з'яўляецца старшынёй Саюза пісьменнікаў Саюзнай дзяржавы. Ён служыў у Афганістане і мае баявыя ордэны. Увогуле гэты чалавек узнагароджаны трыма ордэнамі і больш як 60 медалямі самага рознага ўзроўню — Беларусі, Расіі, Афганістана, Югаславіі.

Учора да ўзнагарод дадалася яшчэ адна — **першы намеснік міністра па надзвычайных сітуацыях Васіль СЦЕПАНЕНКА** асабіста ўзнагародзіў Мікалая Чаргінца медалём Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

Дырэктар выдавецтва «Чатыры чвэрці» Ліліяна АНЦУХ адзначала:

— Без перабольшвання можна казаць пра тое, што Мікалай Чаргінец — знакавая асоба не толькі ў беларускай, але і ў сусветнай літаратуры. Яго творы перакладзены на многія мовы. Як чалавек ён адрозніваецца ад іншых сваёй уважлівасцю. Ці гэта будзе малады талент, ці праблема нейкая ў чалавека, ці знакавая падзея ў жыцці іншага — ён заўсёды адзначае. Гэта вельмі важна і не кожнаму такое дадзена. З ім заўсёды камфортна і можна абмеркаваць любыя тэмы. А ў выдавецтве «Чатыры чвэрці» нядоўна выйшаў пераклад кнігі «Сыны» на англійскую мову. Ёсць і іншыя сумесныя задумкі, якія, магчыма, з цягам часу ўдасца рэалізаваць.

Адметным падарункам да юбілею стаў пераклад адной з кніг Мікалая Чаргінца, зроблены на французскую мову. Так супала, што акурат у дзень святкавання Жан Гараньен дапрацаваў свой рукапіс па-французску. Жан Гараньен з'яўляецца прафесарам французскай мовы і літаратуры ў Францыі, Аўстраліі, таксама пэўны час выкладаў у Мінскім лінгвістычным універсітэце. Цяпер ён шмат часу праводзіць у Беларусі і адзначае, што наступны крок у рабоце з кнігай Мікалая Чаргінца — пошук выдавецтва і яе выданне

10

МАГІЯ НА МАСТАВОЙ, 35

ГРОДЗЕНСКАМУ ДРАМТЭАТРУ — 70: ІДЗЁМ ЗА КУЛІСЫ

Яшчэ нядоўна гасцей тут сустракалі скваркай ды чаркай, разыгрывалі яблыкi з Адамавага дрэва. Гродзенскі абласны драматычны тэатр па-панску адзначаў юбілей «Беларускай камедыі». Сёння заслужанаму калектыву Беларусі — 70. Пенсія? Не, не чулі. «Нашы сцены — інтэлектуальна-творча-духоўны пупок Гродна», — жартуюць персанажы на капусніку. Ці праўду кажуць яны, і якія сакрэты хаваюць тэатральныя лабірынты — са святочнага вечара рэпартаж карэспандэнта «Звязды».

Скульптурная кампазіцыя «Пегас» лунае ў паветры над парадным уваходам у тэатр. Унікальны будынак, створаны Генадзем Мачульскім, ужо больш як 30 гадоў сімвал горада над Нёманам. Старажылы ўспамінаюць: «Спачатку мы дзівіліся: «Як так? Ставіць футурыстычную каракаціцу каля самога Фарнага касцёла?» Гродзенцы бурчалі на гэтыя сцены, як парыжане — на Эйфелеву вежу. А пасля закахаліся ў навабуд».

Тут нікому не верыцца, што тэатру — 70. На падмостках атмасфера гарэзліваасці, бясконцы патак энергіі артыстаў і не толькі іх. Гукарэжысёры, музыканты, мастакі, касцюмеры, бутафоры — 181 чалавек, кожны па-свойму служыць тэатру. А тым часам білеты прадаюцца як гарачыя піражкі, часта ёсць чэргі, і гэтым вечарам, безумоўна, таксама. Але ўжо не па білеты, а для таго, каб павіншаваць.

«Пра што сведчыць дата — 70 гадоў? — пытаецца **Генадзь МУШПЕРТ, галоўны рэжысёр**. — Напэўна, пра тое, што, якія б часы ні былі за вакном, — тэатр людзям чамусьці патрэбны (зала прыціхла). Бо наколькі рознымі былі гэтыя гады: галодныя 40-я, спакойныя 50-я, стабільныя 60-я, застоўныя 70-я, пераменлівыя 80-я, ліхія 90-я, сытыя нулявыя, трывожныя 10-я і нявызначаныя пакуль нашы. Але пасля 18 гадзін нязменна вечарэе. І людзям хочацца кудысьці пайсці. А тэатр якраз і адчыняе свае дзверы. І што б ні адбылася навакол, мы чакаем вас з хваляваннем, з надзеяй на разуменне і на спачуванне да нашых персанажаў. А інакш дзяржава даўно перастала б выдзяляць на нас бюджэтныя грошы (чуваць смяшкі) і закрыла б наша нерэнтабельнае прадпрыемства. Людзі ўвечары хочуць відовішча. Так уладкаваны свет, і мы трывала займаем у ім сваё месца».

Кажуць, дзеці падчас навагодніх спектакляў у парывах радасці кідалі на сцэну цукеркі. Асабліва цяжкая трапіла акцёру ў вока. Сёння, вядома, не Новы год, і аўдыторыя даўно выйшла з дзяцінства, але настроі ва ўсіх акцёраў цукерказдавальніцкі. Госці нясуць кветкі.

«Я лічу, што ў гродзенскім драмтэатры ёсць соль, вострае чырвонае слова, — упэўнена **журналістка «Гродзенскай праўды» Алена КАРПУК** (трымае ў руках бе-

ल्या ружы). — Ёсць камедыі, прычым высокага класа, каб людзі смяяліся. Напрыклад, «Нараджэнне». А яшчэ — і гэта абавязкова трэба! — часам камяк да горла салёны падыходзіць. Але ўсё роўна ў фінале радасць, і я не іду дахаты пад цяжарам нейкай страшэнна трагічнай гісторыі. Не, мне лёгка, і так, я вяртаюся зноўку».

Відавочна, радасць адбываецца і на святочным вечары, дзе ёй і самае месца. Асабліва вясёлы нумар (акцёр вылятае на падмосткі нібыта казуля, што трапіла ў свет фар грузавіка на начной дарозе) сустракаюць грамавымі раскатамі смеху. Блізка да сэрца прымаюць кожнае віншаванне, кожны камплімент.

«Гэта вельмі прыемна. Гэта шчасце, што нашаму тэатру 70 гадоў. Магчыма, дата не самая круглая, але яна цудоўная. Яна наша. Я больш за 35 гадоў маю гонар іграць на гэтай сцэне», — кажа **заслужаная артыстка Беларусі Людміла ВОЛКАВА**. Удаляя на кінаэкране, менавіта

яна найчасцей выконвала ролі прым. Як расказваюць тут, на спектаклі з таленавітай красуняй прыходзілі натоўпы: мужчыны — захапляцца, жанчыны — нярэдка зайздросціць.

«Зранку хочацца сюды ляцэць, увечары — затрымацца, — кажа **дырэктар Ігар ГЕДЗІЧ**. — Гэтыя сцены бачылі Васіля Ланавога і Віталія Саломіна. Яны родныя для дзясяткаў заслужаных артыстаў. Яны — дом, другая сям'я. Ведаеце, радасна, калі бачыш: пра спектакль «Нараджэнне» гавораць і пішуць святары. Поўная зала плача і смяецца. За ўсю нашу гісторыю не было больш акупнай пастаноўкі. Але будзе. 70 — для тэатра ўзрост юнацкі».

Сярод яўна славянскіх абліччаў заўважаю экзатычны твар артыста аркестра. Стэла

21 кастрычніка 2017 г.

ЗВЯЗДА

Фідзі Ракутуарысуа ўсмешкай растапляе любы лёд. У Беларусь, як выявілася, яго прывяло каханне. Дзеля гродзенкі ён кінуў сонечны Мадагаскар.

Гэтыя сцены бачылі столькі рамантыкі! Столькі сцэнарных і яшчэ больш рэальных гісторый кахання, што купідону і не снілася. Сяргей Курыленка і Валянціна Харытонава, Васіль і Вераніка Мінічы, Мікалай і Таццяна Вілімовічы, Аляксандр і Антаніна Калагрывы, Валеры і Іна Алешукі, Ігар Уланаў і Аксана Машынкава... «Журналісты, прыходзьце на дзень св. Валянціна сюды, тут не тое што артыкул, тут раман накатае можа!» — жартуюць акцёры.

Біяграфія гродзенскага драмтэатра пачалася восенню 1947 года са спектакля «Праўда — добра, а шчасце лепш». З тых часоў яго гіс-

жыд Давід. — Пенсіі няма! Персанажам, гавораць, па законе не паложана!»

Вострасучасны як тады, пасля вайны, так і цяпер, у свае 70. Гэта для гродзенскага драмтэатра не ўзрост. Трупа зноў пачала маладзец, а здзіўляць і не пераставала «Палёт над гняздом зязюлі» стаў сапраўдным адкрыццём у Санкт-Пецярбургу на фестывалях «Сустрэчы ў Расіі». Ён узяў прэстыжную прэмію Кірыла Лаўрова. Такой узнагароды ў Беларусі больш няма.

Для **Марыны МІКУЛІЧ** тэатр пачынаецца з вешалкі ў прамым сэнсе слова. Яна касцюмер, і гэта яе рукі ратуюць спектакль. Марына прызнаецца, зашываць сукенку проста на актрысе ёй даводзілася не раз. Каб усё было паводле Станіслаўскага і мы верылі, дзяўчаты і на Рамэа

знойдуць джынсы, і на Джульету — касуху. На чатырох складах касцюмаў невядома колькі тысяч. А ноччу яны, можа, ажываюць, шэпчаць. Дзе быць магіі, калі не ў тэатры?

А ці сапраўдны віскі п'юць акцёры на гродзенскай сцэне? «Вам раскрывае таямніцу? — усміхаецца мілавідная бландзінка. — Так, гэта мая работа заварваць гарбаты колеру пяцізоркавага каньяку. Замест піва наліваю квас, ну, а гарэлка, вядома, вада». Калі **Алена МІЛІНКЕВІЧ** прымала пост **загадчыцы рэквізіту** ад папярэдніцы, ледзь не адправіла на сметніцу нейкія драўляныя штучкі. Аказалася, гэта ўнікальны прадмет, якому цаны ў базарны дзень няма: калі ім пагрукаць, ствараецца абсалютна рэальны цокат капыт.

Але пакінем тэатральныя байкі і на наступныя юбілеі. Вось яны, апошнія хвіліны юбілейнага спектакля. На ветразі-заслоне мы бачым: праплывае ўся гісторыя тэатра-дома, якому гродзенцы верныя не адно дзесяцігоддзе і які для многіх стаў прыстанню і караблём. Гродзенскі драматычны пад гучнае «бравы!» плыве ў цудоўнае далёка.

«Ой, дажыць бы і да векавога юбілею!» — чую, тхосьці сказаў за майя спінай.

Маргарыта САДОЎСКАЯ.